

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo firmavit faciem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

V. 33. Nesciam, Syrus, & nesciebat, quid diceret.

V. 34. Intransibis illis in nubem... cum ipsi intrarent. Syrus ne quis Apostolos ingre-
fessos putaret sic vertit: & timuerunt, cum viderent Mo-
ses & Eliam, qui ingrediebantur in nubem.

V. 35. In quibusdam additur: εν τω ενδουωσει, quod
nec in Latino, nec Syris est, vt ex aliis huc translatum
videatur.

V. 38. Syrus legit: Respice in me & filium meum, in
regis vertit interpres: respice in me pro filio meo, in Syro
est. חלי ברי chali beri, hoc est, super me filium meum.
Itaque cum non sit recta illa constructio, puto potius
pro חלי ablato legendum חלי, vel חלי esse paragogi-
cum. Quod autem versu 37. pro illi alii habeant illis,
quod est in correctis latinis, consentiunt multa Græ-
ca & Syrus.

V. 39. Clamat & elidit, est in correctis, aliqua etiam
Græca habent καὶ ἔθηκε, & elidit. Syrus non habet,
sed pro eo habet וברוח שונא & frendet dentibus
suis, eodem loco pro συννεῖον nonnulla habent συν-
νεῖον & ἀντι. Ibidem pro ἔθηκε Beza mallet ἀπέ-
θε, verum eadem ratio istorum est verborum. Idem
reprehendit, quod noster habet: Disipat vulgata, in-
quit, cum summa, admodum improprie. Nec enim illo verbo
significatur hoc in loco discernit aliqua re vera, sed iactatio
in membrorum cum interioribus grauisimis cruciatibus, ac
suis a se ipsa laetantur, sicut secare dicitur podagra.

Quod si hoc præterdit, nec ipse discernit voca-
bulo vbi debuisset, nō enim reuera discernit: nec Græ-
cus recte dixisset, ἀπεθίκε, quod est lacerat, conuellit.
Hic igitur membrorum conuulsiones, & cruciame-
ta, qualia erant in talibus ægris, indicantur.

V. 43. Alia exemplaria ἐπέλε, alia ἐπέθεον habent,
nec temporis, nec sensus vlla differentia.

V. 46. Διαλογισμὸν vertit hic cogitationem noster
interpres: cetero qui etiam disputationem qua verbis
habetur, significat, & constat ex Marc. 9. 34. dispu-
tatione de re discipulos. Itaque B. za nostrum inter-
pretem reprehendit & vertit: Incidit autem discepta-
tio inter eos, seipse tamen confutat versu sequente,
vbi ait Evangelista, ac Iesus videns cogitationes cor-
dis eorum. ἰδὼν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, videns
dialogismum cordis eorum. Ostendit enim Evange-
lista etiam cogitationes vidisse, antequam discepta-
rent. Eodem igitur modo Διαλογισμὸν v. 46. & 47.
accipit, cogitasse eos dicit, & visam à Christo cogita-
tionem minus apte diceret collocutos eos, & Chris-
tam vidisse cogitationes.

Versu autem 47. Διαλογισμὸν accipi pro cogitatione
satis indicat cordis nomen, inquit Beza.

V. 47. Apprehendit & statuit, Græce ἔπιελε & ἐπέθεον
est, sic quidam libri: apprehendens statuit videns cogi-
tationes, libri Græci aliqui εἰδώς, aliqui ἰδὼν.

V. 49. Qui non sequitur nobiscum, quidam non
recte addunt te, quod tamen in Syro expressum est.

V. 50. Ad illum, alii ad illos, contra Græcos, Syrum,
& Latinos libros, quocirca corrigendi sunt.

VERSVS 51.

Factum est autem cum complerentur
dies assumptionis eius, & ipse fa-
ciem suam firmavit, vt iret in Ie-
rusalem.

QVÆSTIO I.

Cur dicit completos dies assumptionis?
Maldonatus noster ab hoc versu expositio-
nem inchoat, & differentiam proponit.
Adami Conzen in Euang. Tom. II.

Quomodo iam dies compleri dicat, cum adhuc à
passione abesset annum integrum? Mihi vix difficul-
tas esse videtur: nam illud εν τῷ συμπληροῦσθαι de to-
to vitæ curriculo dicitur, cuius bona pars in Galilæa
acta fuit, iam Ierosolymam tendebat, vt in Iudæa
quoque prædicaret. Dies assumptionis vocat Syrus
ἀνελεύθη, assumptus est.

§. 2. Græca sententia contra Arrianos vsi sunt Pa-
tres, est enim ἀνάληψις reassumptio, seu post dimissionem
assumptio. Christus formam serui accipiens dimissus
quali abdicatus, exulatum abijt, resurrectione rece-
ptus, & ascensione in hæreditatem suam deductus est.

V. 50. Qui non est aduersum vos pro vobis est. Ita opti-
mi libri & correctæ editio, & Syrus, aliqui tamen le-
gunt nos, nobis, vt Brugensis, Hentenius. Facilis est in
Græcis lapsus ob affines literas ἡμῶν & ὑμῶν. Eodem
v. 50. quidam præponunt illis verbis. Nolite prohibere,
hæc finit illos: quæ omittenda sunt.

QVÆSTIO II.

Quomodo firmavit faciem?

§. 1. Græce dicitur ὁ θεῶν ἄνθρωπος ἐπέλεξε, fa-
ciem suam firmavit, fulsit, vt amoueri non Heroica
posset. Sumpta est similitudo ab animalibus cornu-
petis, quæ coruscantur, firmatoque capite, tumida in Iudæam
ceruice, & rigida in aduersarium feruunt, vt in Tau-
ris & Arietibus apparet. Firmum ergo animi propo-
situm significat. Correctiore ditione propositum ad-
dit: In Ierusalem. Cur vero hic firmasse faciem dica-
tur, causa est, quia plurima in Iudæa sustinenda certa-
mina fuerunt. Pharisei & Scribæ non modo plures,
sed doctiores, maligniores erant, populum concita-
rant. Itaque iam in ipsam flammam iturus dicitur fir-
misse faciem, heroica virtute contra aduersa auden-
tior progressus. Excelso & erecto animo in pugnam
prouolans, vt Hieron. q. 5. ad Algasiam docet.

VERSVS 52.

Et misit nuncios ante conspectum
suum & euntes intrauerunt in ci-
uitatem Samaritanorum vt pare-
rent illi.

QVÆSTIO I.

Cur misit in urbem Samaritanorum?

§. 1. Angelos missos Hieronymus arbitratur, q. 5.
Ad Algasiam: non alio modo quam quod or-
mnis nuntius sic Angelus intelligo, ipse tamen veros
angelos putat. Ex discipulis vel Apostolis aliquem
missum non dubito. Nisi quis malit dicere præcurso-
res ex mulierum sequentium familia missos. Cur præ-
scius repulsæ miserit, eadem causa, quæ in simili casu
reddi solet. Vt ostenderet in eos promptum animum,
nec eos se horrere vt ceteri faciebant Iudæi. Deinde
vt discipuli quoque contemptum ferre discerent.

§. 2. Causam Evangelista recenset ὡς ἐπορεύσας
αὐτῶν, vt pararent illi; nempe locum, vbi pranderent,
aut cœnarent, magnum enim comitatum habebat.
Opus erat ordine disponere habitationes, cœnacula,
vbi ipse cum Apostolis, aliisque, scorsim matronæ
cum suo comitatu essent.

§. 3. Facies erat obfirmata, Hier. q. 5. ad Algasiam.
Quid sibi velit quod scriptum est in Evangelio secundum Lu-
cam: Et non receperunt eum quoniam facies eius erat obfir-
mata vadens in Ierusalem. Firmans Dominus pergere Hie-
rusa-

Handwritten marginal notes in red ink, including the word 'Samaritanorum' and other illegible characters.